Lausunto

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 09/04/2025

Toimitettu sähköpostilla osoitteeseen: TyV@eduskunta.fi

HKFOODS OYJ:N LAUSUNTO

Viite: Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntö 4.4.2025 koskien HE 14/2025 vp Hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain ja työaikalain 2 ja 19 §:n muuttamisesta

HKFoods Oyj (jäljempänä ”HKFoods”) kiittää lausuntopyynnöstänne ja lausuu asiassa kohteliaimmin seuraavaa:

Eläinten hyvinvointi on turvattava alkutuotannossa ja elintarviketeollisuudessa kaikissa tilanteissa. Eläinten hyvinvoinnin kannalta on välttämätöntä, etteivät tuotantoprosessit lihanjalostuslaitoksissa keskeydy työtaistelunkaan aikana. Lakkotoimenpiteet tuotantoprosesseissa aiheuttavat merkittävän ja välittömän riskin, että eläinsuojelulain vaatimukset eivät täyty eläinten alkutuotantoketjuissa. Näin ollen teurastamoiden ja niiden yhteydessä toimivan lihanjalostuksen tuotantoprosessit samoin kuin koko tuotantoketjun toiminta, käsittäen myös rehun tuotannon ja kuljetuksen, on turvattava suojelutyötä koskevalla lainsäädännöllä.

Mikäli tuotantoprosessi lihanjalostuslaitoksissa keskeytyy, eivät ne enää kykene ottamaan uusia eläimiä vastaan. Eläimet jäävät maatiloille, jonne syntyy nopeasti tilanahtautta ja eläinten häiriökäyttäytymistä. Tällöin eläinten terveydellinen tilanne heikkenee, ja pahimmillaan ne on lopetettava maatiloilla. Tiloilla lopettaminen vaatii erityisjärjestelyjä, se on hidasta ja aiheuttaa eläimille huomattavaa stressiä. Lopetetut eläimet joudutaan hävittämään.

Rehun tuotanto ja toimitukset on myös turvattava lainsäädännöllä, koska jo yhden päivän katkos rehutuotannossa aiheuttaa vaaraa eläinten hyvinvoinnille ja turvallisuudelle, sillä rehua ei voida varmuusvarastoida tiloilla pitkiä aikoja. Esimerkiksi nälissään oleva siipikarja alkaa pakkautua kasoihin, jolloin alimpana olevat eläimet tukehtuvat. Nälkäisinä olevat siat taasen alkavat käyttäytyä aggressiivisesti toisiaan kohtaan.

Teollisissa toiminnoissa teurastus, leikkaamo sekä tuotteiden pakkaaminen kuuluvat kiinteästi samaan tuotantoprosessiin. Ilman leikkaamoa ei myöskään teurastamoa voida käyttää ja ilman keskeisten tuotteiden pakkaamista ei voida käyttää leikkaamoa. Teurastustoimintaa ei voida käynnistää, mikäli leikkaamo ei ole toiminnassa, koska teurastettuja eläimiä ei ole mahdollista varastoida pitkäaikaisesti ilman leikkaamon käsittelyä. Sama riippuvuussuhde koskee lihavalmisteiden jalostusta: mikäli keskeisiä lihavalmisteita ei voida valmistaa niin leikkaamotoimintaakaan ei kyetä ylläpitämään, koska riittävää pakastuskapasiteettia jatkuvasti muodostuvalle lihamäärälle ei ole olemassa ja säilyvyysaikojen puitteissa tuoreen lihan varastointiinkaan ei ole edellytyksiä.

HKFoodsin näkemyksen mukaan erityisesti hallituksen esityksessä käsitelty Lain työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta annetun lakiesityksen 8 d §:n 1 momentin 4 kohta edellyttää teurastamoiden yhteydessä toimivien liha-alan laitosten toiminnan jatkumisen varmistamista. Nykyisellä kirjauksella voisi olla tulkinnanvaraista, koskeeko kohta vain teurastusta vai sisältyykö siihen myös ruhon käsittelyn jatkuminen lihan leikkuuseen ja pakkaukseen. Kuten HKFoods on jo edellä lausunut, koko

tuotantoketjun toiminta on turvattava, jotta eläinten hyvinvointi ei vaarannu. Näin ollen myös eläinkuljetukset sekä rehun saanti on turvattava kattaen rehun tuotannon ja kuljetuksen.

HKFoodsin kannan mukaan suojelutyö edellyttäisi liha-alan yritysten osalta vielä muutoksia lakiesitykseen ja 8 d §:n 4-kohdan perusteluja tulisikin täydentää seuraavasti (täydennykset lihavoitu):

4. Eläinten hyvinvointia siten, että niille aiheutuisi kipua tai kärsimystä välttämättömän huolenpidon, kuljetusten tai eläinten asianmukaisen lopettamisen estymisen vuoksi; (lakiteksti)

perustelut:
"Kuljetusten viivästyminen voi eläinlajista riippuen johtaa jopa muutamassa vuorokaudessa lähtötilalla ylitäyttöön, joka voi aiheuttaa eläimille tarpeetonta kipua ja kärsimystä. **Eläinkuljetukset sekä teurastamot ja niiden yhteydessä toimiva lihan leikkaus ja keskeisten tuotteiden pakkaus olisi turvattava sellaisella tasolla, että eläinten vastaanotto voi jatkua keskeytyksettä ja ettei** niihin kohdistuva työtaistelu vaaranna eläinten hyvinvointia 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla. **Lisäksi olisi turvattava eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämätön rehun saanti ja kuljetukset."**

Lisäksi HKFoodsin näkemyksen mukaan myös 11-kohdan perusteluihin tulisi lisätä esimerkkejä eläinsuojelusta esimerkiksi seuraavasti: **Ehdotuksen 4-kohdan esimerkkinä voidaan mainita teurastamoiden toiminnan välttämättömät tukitoiminnot, kuten prosessin käynnissä pitämiseksi tarvittavat hyödykkeet, tilojen siivous ja puhtaanapito, huolto- ja kunnossapito sekä logistiikka.**

Lausuntopyynnöstä poiketen HKFoods katsoo tärkeäksi tuoda eduskunnan tietoon, että huoltovarmuuden näkökulmasta on myös tärkeää, että toimitukset lihateollisuudelta yhteiskunnan kriittisille toimijoille, kuten esimerkiksi sairaaloille, vanhainkodeille ja Puolustusvoimille, turvattaisiin suojelutyötä koskevalla lainsäädännöllä. Huoltovarmuus on keskeinen tekijä yhteiskunnan toimivuuden ja julkisen sektorin palveluiden jatkuvuuden kannalta. On välttämätöntä varmistaa, että elintärkeät palvelut, kuten terveydenhuolto, koulumaailma ja puolustus, saavat tarvitsemansa liha- ja valmisruokatuotteet ilman keskeytyksiä. Tämä edellyttää, että lainsäädäntö tukee ja turvaa kriittisten toimitusten jatkuvuuden sekä vahvistaa omavaraisuutta huomioiden myös geopoliittinen toimintaympäristö ja sen muutokset, jotta yhteiskunnan perustoiminnot voivat jatkua häiriöttä ja kansalaisten hyvinvointi voidaan taata.

Turussa, 9.4.2025

HKFoods Oyj





Juha Ruohola
toimitusjohtaja

Markku Suvanto
hallintojohtaja